

OP-Keskus osk
Yhtiötiedote 6.8.2009 klo 08.00 1(40)
Tiedoteluokka: Osavuositiedote

OP-Pohjola-ryhmän tammi–kesäkuu 2009

- Ryhmä saavutti alkuvuonna hyvän tuloksen – tulos ennen veroja oli 281 miljoonaa euroa eli yhtä suuri kuin vuotta aiemmin.
- Korkokate säilyi viime vuoden tasolla ja vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kannattavuus oli erinomainen. Tuotot yhteensä kasvoivat 8 % ja kulut 2 %.
- Luottotappiot ja järjestämättömät saamiset kasvoivat odotetusti – suhteessa luotto- ja takauskantaan taso oli edelleen matala.
- Ryhmän markkina-asema vahvistui myös hidastuneen kasvun olosuhteissa – nopeinta markkinaosuuden kasvu oli yritysluotoissa (vuodessa 1,7 %-yksikköä) ja sijoitusrahastoissa (1,6 %-yksikköä).
- Pankki- ja vakuutustoiminnan integraatio etenee hyvin – yhteisten asiakkaiden määrä nousi vuodessa 68 000:lla, yli 50 % vahinkovakuutuksen etuasiakastalouksista on keskittänyt myös pankkipalvelunsa OP-Pohjola-ryhmään.
- Riskinkantokyky on vahva – rahoitus- ja vakuutusryhmittymän pääomapuskurit kasvoivat 1,6 miljardiin euroon, vakavaraisuus ensisijaisilla omilla varoilla oli 12,0 %.
- Ryhmän koko vuoden tuloksen arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2008 – suurin epävarmuus liittyy arvonalentumisten kehitykseen.

Pääjohtaja Reijo Karhisen kommentit

Vakaas, vastuullisuus ja pitkäjänteisyys korostuvat OP-Pohjola-ryhmän alkuvuoden kehityksessä. Hyvä ja vakaa tulostasomme, vahva vakavaraisuutemme ja edelleen nousevat markkinaosuutemme muodostavat kokonaisuuden, joka ilahduttaa ja johon näissä vaikeissa ja epävarmoissa oloissa voi olla hyvin tyytyväinen.

Rahoitusmarkkinoiden elpymisen ohella menestystämme on tukenut onnistunut Pohjola-kaupan jälkihoito. Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan integraation syventäminen luo erinomaisen pohjan liiketoimintamme kehittämislle ja kasvulle myös jatkossa.

Käännekohta rahoitusmarkkinoiden kriisin osalta on saavutettu ja sumu osittain hälventynyt. Tie kohti normaalioloja on kuitenkin pitkä. Vahva perustamme luo levollisuutta kohdata suomalaisen reaalitalouden syvenevät ongelmat.

Yritysten kohonneet maksuvaikeudet ja paheneva työttömyyskehitys heikentävät asiakkaidemme luotonhoitokykyä ja kasvattavat luottotappioita. Mikään näköpiirissä oleva tekijä ei kuitenkaan ennakoil luottotappiokehityksen muodostuvan hallitsemattomaksi tai talouden tilaan nähden epänormaalil vaikeaksi.

Talouden syvässä taantumassa punnitaan pankin sitoutuminen asiakassuhteiden hoitoon. Suomalaisuus ja osuustoiminnallisuus antavat meille vahvat motiivit tukea edelleen asiakkaitamme vaikean taloustilanteen yli.

OP-Pohjola-ryhmän osavuositiedot 1.1.–30.6.2009

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos*	1–12/ 2008
Tulos ennen veroja, milj. e	281	283	-0,6	372
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta	270	316	-14,5	532
Vahinkovakuutus	46	40	16,4	55
Henkivakuutus	-41	-12	-	-162
Asiakkaalle myönnettyt bonukset	70	64	9,9	132
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,4	7,4	0,1*	4,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,3	-0,7	13,0*	-6,0
Kulut/tuotot, % (pankki- ja sijoituspalvelutoiminta)	53	52	1	54
Henkilöstö keskimäärin	12 713	12 569	1,1	12 615
	30.6 2009	30.6. 2008	Muutos*	31.12. 2008
Tase, mrd. e	77,6	71,5	8,6	75,7
Vakavaraisuus**	12,0	12,3	-0,3	12,6
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %**	12,0	12,3	-0,3	12,6
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään***	1,45	1,48	-0,03	1,40
Järjestämättömät saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,5	0,4	0,1	0,4
Markkinaosuus, %				
Luottokannasta	32,3	31,5	0,8	32,1
Talletuskannasta	33,2	32,8	0,4	33,8
Sijoitusrahastojen pääomista	23,0	21,4	1,6	22,5
Henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä	19,3****	19,7	-0,4	19,4
	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos*	1–12/ 2008
Henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta, %	22,9	33,1	-10,2	29,3

* Muutos %-yksikköä lukuun ottamatta tulosta ennen veroja, asiakkaille myönnettyjä bonuksia, tasetta ja henkilöstöä keskimäärin, joissa muutos on esitetty prosenttina, sekä omien varojen suhdetta omien varojen vähimmäismäärään, jossa muutos on esitetty suhdeluvun muutoksena.

** Luottolaitostoinnasta annetun lain mukaan.

*** Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan.

**** Maaliskuun 2009 tieto

Toimintaympäristö

Maailmantalous osoitti alkuvuoden jyrkän pudotuksen jälkeen joitakin vakaantumisen merkkejä vuoden toisella neljänneksellä. Aggressiivisten raha- ja finanssipoliittisten toimenpiteiden myötä etenkin Kiinan ja Yhdysvaltojen kasvuennusteita nostettiin. Euroopan ja Suomen tämän ja ensi vuoden ennusteita laskettiin edelleen. Sekä Euroopassa että Suomessa tuotannon odotetaan jatkavan laskuaan viennin, investointien ja kulutuksen supistuessa ja työttömyyden lisääntyessä. Valtioiden mittavien elvytyspakettien odotetaan Yhdysvaltojen vetämänä kohentavan kasvunäkymiä loppuvuodesta.

Keskuspankit ovat torjuneet taantumaa keventämällä rahapolitiikkaa. Euroopan Keskuspankki laski ohjauskorkonsa toukokuussa 1,0 %:iin. Euroopan Keskuspankki on jatkanut pankkijärjestelmän likviditeetin tukemista myös lainanannolla. Lisäksi useat keskuspankit ovat käyttäneet epätavallisia keinoja, kuten yritysten ja julkisyhteisöjen velkainstrumenttien ostoa suoraan markkinoilta. Tehdyt toimenpiteet ovat rauhoittaneet rahoitusmarkkinoita. Markkinakorot ovat laskeneet, ja riskilisät kaventuneet.

Toisella vuosineljänneksellä nähtiin korjausliike yrityslainamarkkinoilla riskipreemioiden laskiessa voimakkaasti. Etenkin riskipitoisimpien yritysten ja pankkien riskipreemiot laskivat markkinoiden pienentäessä odotuksiaan tulevista luottohäiriöistä. Keskeisinä tekijöinä korjausliikkeen taustalla on nähty valtioiden kyky tukea markkinaa, vaihtoehtoisten sijoitusten puute sekä yritysten uskallus emittoida velkapapereita.

Korkojen alenemisesta huolimatta pankkiluottojen kysyntä pieneni alkuvuonna. Erityisen voimakkaasti hidastui yritysluottojen kasvuvauhti. Myös uusien asuntoluottojen kysyntä väheni edelleen, vaikka asuntokauppa on vilkastunut viime vuoden lopusta ja hintataso vakiintunut. Taantumien jatkuessa luottojen kysynnän ei odoteta vilkastuvan loppuvuonnakaan.

Osakekurssien kehitys on kevään nousun jälkeen tasaantunut. Epävakauden odotetaan silti jatkuvan osakemarkkinoilla. Sijoitusrahastojen pääomat ovat jatkaneet kasvuaan nettomerkintöjen tukemana. Henkivakuutuksen maksutulo kääntyi lievään kasvuun loppukevällä sijoitussopimusten ansiosta. Talletusten kasvuvauhti on hidastunut.

Yritysten liiketoiminnan heikko kehitys on hidastanut myös vakuutustoiminnan maksutulon kehittymistä. Tämä on myös alentanut riskitasoa ja näin parantanut vahinkovakuutuksen kannattavuutta.

OP-Pohjola-ryhmän tulos ja tase

Tammi–kesäkuu

Tulos ennen veroja säilyi aiempaa haastavammassa toimintaympäristössä edellisen vuoden tasolla, ja se oli 281 miljoonaa euroa (283)*. Sijoitusmarkkinoiden elpymisen seurauksena tulos käyvin arvoin ennen veroja muodostui selkeästi suuremmaksi ja oli 459 miljoonaa euroa (-21).

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja supistui luottotappioiden kasvun seurauksena vertailukaudesta, mutta oli edelleen suhdannetilanteeseen nähden hyvällä tasolla. Vahinkovakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos muodostui erinomaiseksi, minkä ansiosta segmentin kokonaistulos kasvoi edellisvuodesta sijoitustoiminnan tuottojen supistumisesta huolimatta. Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde** parani 88,6 %:iin (95,0). Henkivakuutustoiminnan kirjanpidollista tulosta rasittivat myytävissä olevista rahoitusinstrumenteista kirjatut arvonalennukset.

Finanssiryhmän tuotot kasvoivat 8,2 % 1 079 miljoonaan euroon (997). Korkokate oli 568 miljoonaa euroa (568), eli yhtä suuri kuin vuotta aiemmin. Muut tuotot kasvoivat voimakkaasti. Ne olivat 510 miljoonaa euroa (429), eli 19 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Palkkiotuotot, 251 miljoonaa euroa, olivat erityisesti antolainauspalkkioiden ja vakuutusten välityksestä saatujen palkkioiden kasvun seurauksena edellisvuotta suuremmat. Varallisuudenhoitoon liittyvät palkkiotuotot supistuivat vuotta aiemmasta. Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot supistuivat 32 miljoonaa euroa ja vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot 24 miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan sijoitusten ja kaupankäynnin nettotuotot kasvoivat 36 miljoonaa euroa. Vertailukauden kaupankäynnin nettotuottoihin sisältyi 49 miljoonaa euroa käyvän arvon laskua ryhmän maksuvalmiusreserviin kuuluvista arvopapereista.

Kulut olivat 640 miljoonaa euroa (627) eli 2,0 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Kulujen kasvusta merkittävä osa johtui henkilöstökulujen kasvusta. Henkilöstökulujen 5,3 % kasvuun vaikuttivat henkilömäärän kasvu ja palkkojen sopimuskorotukset.

Omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille maksetut bonukset kasvoivat 9,9 % ja olivat 70 miljoonaa euroa (64).

Nettomääräiset arvonalentumiset lainoista ja saamisista kasvoivat 75 miljoonaan euroon (9,0). Bruttomääräisesti uusia arvonalentumisia kirjattiin 104 miljoonaa euroa eli 76 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Palautuksia vanhoista arvonalentumisista ja arvonalentumiskirjausten peruutuksia oli yhteensä 29 miljoonaa euroa eli 51 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Arvonalentumiset olivat kuitenkin edelleen varsin matalalla tasolla eli vuositaseiseksi muutettuna 0,28 % luotto- ja takauskannasta.

* Suluissa on vertailuluku vuodelta 2008. Tuloslaskelma- ja muiden kertymätyyppisten lukujen osalta vertailuna on tammi–kesäkuun 2008 luku. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten lukujen osalta vertailuna on edellisen tilinpäätösajankohdan (31.12.2008) luku.

** Yhdistetty kulusuhde ilman liiketoimintasegmenttiin kohdistettuja poistoja Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä ja ilman laskuperusteiden muutoksen vaikutusta.

Tulosanalyysi

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, milj. e	Muutos, %	1–12/ 2008
Tulos ennen veroja	281	283	-2	-0,6	372
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	177	-304	482		-737
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	459	-21	480		-365
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,4	7,4		0,1*	4,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,3	-0,7		13,0*	-6,0
Tuotot					
Korkokate	568	568	1	0,1	1 189
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	189	178	11	6,4	345
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-29	1	-29		-139
Palkkiotuotot, netto	251	231	20	8,7	433
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	46	-26	73		-99
Liiketoiminnan muut tuotot	52	46	6	13,2	93
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	0		1
Muut tuotot yhteensä	510	429	81	19,0	634
Tuotot yhteensä	1 079	997	82	8,2	1 823
Kulut					
Henkilöstökulut	327	310	16	5,3	598
Muut hallintokulut	156	158	-2	-1,0	328
Liiketoiminnan muut kulut	157	159	-2	-1,4	312
Kulut yhteensä	640	627	13	2,0	1 238
Arvonalentumiset saamisista	75	9	66		58
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille					
Bonukset	70	64	6	9,9	132
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	12	14	-1	-9,7	22
Palautukset yhteensä	82	77	5	6,5	154

* %-yksikköä

OP-Pohjola-ryhmän tase oli kesäkuun lopussa 77,6 miljardia euroa (75,7). Katsauskauden lopussa saamiset asiakkailta olivat 52,4 miljardia euroa (51,7) ja talletukset 34,8 miljardia euroa (34,5). Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat kasvoivat 0,3 % 18,2 miljardiin euroon.

Oma pääoma kasvoi 9,0 % 5,7 miljardiin euroon (5,2). Omia pääomia kasvatti alkuvuoden tuloksen ja sijoitusomaisuuden arvonnousun lisäksi OPK:n tytäryhtiö Pohjola Pankki Oyj:n huhtikuussa järjestämä merkintäoikeusanti. Osakeanti kasvatti ryhmän omaa pääomaa 171 miljoonalla eurolla.

Käyvän arvon rahasto oli laskennallisella verosaamisella oikaistuna -424 miljoonaa euroa (-556). Käyvän arvon rahaston negatiivisuus muodostuu lähinnä henki- ja vahinkovakuutustoiminnan sijoituksista. Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta. Käyvän arvon rahastosta kirjataan tulosvaikutteisesti ne arvonnousut, jotka johdon harkinnan mukaan täyttävät edellytykset arvonalennuksille.

Osuuspankkien omistajajäsenten osuuspääoma- ja lisäosuuspääomasijoitukset olivat kesäkuun lopussa 743 miljoonaa euroa (695). Osuuspankit maksoivat osuus- ja lisäosuuspääoman korkoja vuodelta 2008 yhteensä 26 miljoonaa euroa. Pohjola Pankki Oyj:n yhtiökokous päätti, että yhtiö maksaa vuodelta 2008 osinkoa 0,23 euroa A-sarjan

osakkeelle ja 0,20 euroa K-sarjan osakkeelle. Päätöksen mukaan osingoiksi muodostui yhteensä 45 miljoonaa euroa (131).

Huhti–kesäkuu

Toisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 157 miljoonaa euroa (158). Tuotot kasvoivat 9,1 % lähinnä vahinkovakuutuksen nettotuottojen ja palkkiotuottojen kasvun seurauksena. Kulut kasvoivat 5,2 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 3,5 % viime vuoden huhti–kesäkuusta, ja niiden osuus kulujen kasvusta oli 5,5 miljoonaa euroa. Palautukset omistajajäsenille kasvoivat 4,3 miljoonaa euroa. Arvonalentumiset saamisista olivat 46 miljoonaa euroa eli 39 miljoonaa euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin. Käyvän arvon rahasto (brutto) kasvoi 217 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin supistui 108 miljoonaa euroa. Tulosvaikutteisia sijoitusten arvonalentumisia kirjattiin toisella vuosineljänneksellä 52 miljoonaa euroa.

Huhti–kesäkuun korkokate supistui edellisestä vuosineljänneksestä 5,4 miljoonaa euroa. Saamisten arvonalentumiset olivat 17 miljoonaa euroa suuremmat kuin tammi–maaliskuussa. Tulos ennen veroja oli 33 miljoonaa euroa parempi kuin edellisellä vuosineljänneksellä. Käyvin arvoin laskettu tulos ennen veroja oli 374 miljoonaa euroa, kun se edellisellä vuosineljänneksellä oli 85 miljoonaa euroa.

Toisen vuosineljänneksen tulosanalyysi

Milj. e	4–6/ 2009	4–6/ 2008	Muutos, %	1–3/ 2009	Muutos, %
Tulos ennen veroja	157	158	-0,7	124	26,2
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	217	-108		-40	
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	374	50		85	
Oman pääoman tuotto (ROE), %	10,1	8,3	1,8*	4,9	5,2*
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	22,0	2,5	19,5*	2,7	19,3*
Tuotot					
Korkokate	282	296	-4,8	287	-1,9
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	120	89	36,0	69	75,8
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-8	-7	- 13,4	-21	-61,1
Palkkiotuotot, netto	121	107	13,7	130	-6,5
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	26	14	88,5	21	25,7
Liiketoiminnan muut tuotot	27	23	18,4	25	8,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	-6,1	0	
Muut tuotot yhteensä	287	225	27,5	223	28,6
Tuotot yhteensä	569	521	9,1	510	11,5
Kulut					
Henkilöstökulut	163	158	3,5	163	0,2
Muut hallintokulut	76	81	-5,6	80	-4,4
Liiketoiminnan muut kulut	81	77	5,5	76	7,3
Kulut yhteensä	321	316	1,6	319	0,8
Arvonalentumiset saamisista	46	7		29	58,5
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille					
Bonukset	35	33	8,4	35	1,8
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	9	8	20,1	3	
Palautukset yhteensä	44	40	10,6	38	17,1

Vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmälle lasketaan kaksi erilaista vakavaraisuussuhdelukua. Ryhmän toiminta perustuu lakiin osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista. Lain yhteisvastuu- ja yhteisturvasäännösten vuoksi osuuspankkien yhteenliittymälle on asetettu omien varojen vähimmäismäärä, joka lasketaan luottolaitostoiminnasta annetun lain vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan. Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Keskus osk eli OPK), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Vaikka OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulukaan osuuspankkien yhteenliittymään, on niihin tehdyillä sijoituksilla merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen. Tästä vakavaraisuudesta käytetään termiä osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus.

OP-Pohjola-ryhmä muodostaa myös rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain tarkoittaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymille on säädetty oma vakavaraisuusvaatimus.

Kummankin vakavaraisuussäännösten mukaan tarkasteltuna OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky on vahva.

OPK julkistaa Basel II vakavaraisuuskehikon pilari III:n ja Finanssivalvonnan standardien edellyttämät tiedot täydessä laajuudessa kerran vuodessa osana tilinpäätöstä.

OP-Pohjola-ryhmä siirtyy luottoriskin pääomavaatimuksen laskennassa vaihteittain sisäisten luottoluokitusten menetelmään. OP-Pohjola-ryhmä on saanut Finanssivalvonnalta luvan käyttää luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskennassa sisäisten luottoluokitusten menetelmää 30.9.2008 lukien. Lupa koskee Pohjola Pankki Oyj:n yritys- ja yhteisöasiakkaille myönnettyjä vastuuta. Muilta osin luottoriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä. Sisäisten luokitusten menetelmän käyttöönotto pienentää OP-Pohjola-ryhmän pääomavaadetta. Menetelmän käyttö lisää pääomavaatimuksen herkkyyttä suhdannevaihteluille. Markkinariskien osalta OP-Pohjola-ryhmä jatkaa standardimenetelmän käyttöä. Operatiivisten riskien pääomavaatimus lasketaan perusmenetelmällä. Tavoitteena on siirtyä standardimenetelmän käyttöön vuonna 2010.

Osuuspankkien yhteenliittymän vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän sekä luottolaitoslain mukainen vakavaraisuus että ensisijaisilla omilla varoilla laskettu vakavaraisuussuhde olivat kesäkuun lopussa 12,0 %. Tilinpäätöksen 31.12.2008 mukainen vakavaraisuussuhde oli 12,6 %.

<i>Omat varat</i>					
<i>Milj. e</i>	<i>30.6. 2009</i>	<i>31.12. 2008</i>	<i>Muutos, milj. e</i>	<i>Muutos, %</i>	<i>30.6. 2008</i>
Omat varat					
Ensisijaiset omat varat	4 836	4 884	-48	-1,0	4 888
Toissijaiset omat varat	-	-			-
Omat varat yhteensä	4 836	4 884	-48	-1,0	4 888

Ensisijaiset omat varat olivat kesäkuun lopussa 4 836 miljoonaa euroa (4 884). Katsauskauden tulos arvioidulla voitonjaolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin. Katsauskauden aikana OP-Pohjola-ryhmän ensisijaiset omat varat pienenevät 1,0 % lähinnä ensimmäisellä vuosineljänneksellä tehtyjen vakuutusyhtiösijoitusten seurauksena. Pohjola Pankin osakeanti lisäsi sitä vastoin ryhmän omia varoja 171 miljoonalla eurolla.

Toissijaiset omat varat olivat katsauskaudella erään kohdistuvien vähennysten jälkeen nolla. Siltä osin kun vähennykset ylittivät toissijaiset omat varat, vähennykset on kohdistettu ensisijaisiin omiin varoihin. Pohjola Pankki sai Finanssivalvonnalta luvan ostaa markkinoilta ennenaikaisesti takaisin toissijaisiin omiin varoihin luettavia velkainstrumentteja 150 miljoonan euron määrällä. Finanssivalvonta edellytti luvan ehtona tämän määrän vähentämistä omista varoista kokonaisuudessaan. Kesäkuun loppuun mennessä lainoja oli ostettu 3 miljoonalla eurolla. Katsauskauden lopussa omia varoja pienensi 47 miljoonaa euroa negatiivinen konsolidointiryhmän käyvän arvon rahasto (-84).

Ensi- ja toissijaisista omista varoista puoliksi vähennettävät sijoitukset vakuutusyhtiöihin olivat kesäkuun lopussa 2 329 miljoonaa euroa (2 159). Finanssivalvonnan antamien poikkeuslupien perusteella OP-Pohjola-ryhmän yhteisöjen tekemiä sijoituksia Pohjola Capital Partnersin hallinnoimiin pääomarahastoihin on käsitelty vakavaraisuuslaskelmassa elinkeinoyhteisöön tehdyn osakesijoituksen tavoin.

Pääomalainojen suhde ensisijaisiin omiin varoihin ennen vähennyseriä oli kesäkuun lopussa 3,4 % (3,6). Ensisijaisiin omiin varoihin ei ole luettu sitä omien pääomien kasvua, joka on aiheutunut IFRS:n mukaisesta eläkevastuiden ja niiden katteena olevien omaisuuserien arvostamisesta sekä sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta.

Vakavaraisuus					
Milj. e	30.6. 2009	31.12. 2008	Muutos, milj. e	Muutos, %	30.6. 2008
Riskipainotetut erät yhteensä	40 401	38 746	1 656	4,3	39 851
Omien varojen vaade					
Luotto- ja vastapuoliriski	2 922	2 832	91	3,2	2 919
Markkinariski	33	47	-14	-30,1	48
Operatiivinen riski	277	221	56	25,3	221
Yhteensä	3 232	3 100	132	4,3	3 188
Vakavaraisuussuhde, %	12,0	12,6		-0,6	12,3
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	12,0	12,6		-0,6	12,3

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus lasketaan konsolidointimenetelmän mukaisesti. Siinä ryhmittymän taseen mukaisiin omiin pääomiin lisätään sellaisia pankki- tai vakuutusalan säännösten mukaisia omiin varoihin luettavia eriä, jotka eivät sisälly omiin pääomiin. Omiin varoihin ei voida sisällyttää eriä, jotka eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseksi.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät kesäkuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 1 606 miljoonalla eurolla (1 406).

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omiin varoihin ei ole luettu vakuutusyhtiöiden tasoitusmäärää. Kesäkuun 2009 lopussa vahinko- ja henkivakuutuksen verovelalla vähennetty yhteenlaskettu tasoitusmäärä oli 500 miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä toimii vakuutusyhtiöiden puskurina runsasvahinkoisia vuosia varten ja se on siten osa finanssiryhmän tosiasiallista tappiopuskuria.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus:

Milj. e	30.6. 2009	31.12. 2008	Muutos, milj. e	Muutos, %	30.6. 2008
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	5 682	5 215	467	9,0	5 542
Toimialakohtaiset erät	1 683	1 873	-189	-10,1	1 778
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 100	-1 106	6	0,6	-1 118
Tasoitusmäärä	-500	-481	-19	-3,9	-458
Muut omiin pääomiin ja toimialakoh- tasiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-579	-619	40	6,4	-449
Ryhmittymän omat varat yhteensä	5 186	4 882	305	6,2	5 295
Luottolaitostoinnin omien varojen vaade	3 217	3 115	102	3,3	3 216
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade	363	361	2	0,6	360
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 580	3 476	104	3,0	3 577
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 606	1 406	201	14,3	1 718
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,45	1,40		0,04*	1,48

* Suhdeluvun muutos

Riskiasema

OP-Pohjola-ryhmän luottoriskitilanne on edelleen vakaa ja luottoriskit ovat säilyneet melko alhaisella tasolla. Taloudellinen taantuma on kuitenkin kasvattanut ongelmasaamisia ja saamisten arvonalentumisia sekä heikentänyt luottosalkun laatua. Suhdannetilanteen odotetaan heikentävän asiakkaiden maksukykyä lähitulevaisuudessa edelleen. OP-Pohjola-ryhmällä oli järjestämättömiä ja nollakorkoisia saamisia kesäkuun lopussa 285 miljoonaa euroa (203), mikä oli 0,5 % (0,4) luotto- ja takaukskannasta. Bruttomääräisiä arvonalentumisia kirjattiin katsauskaudella 104 miljoonaa euroa (28), mikä oli 0,38 % (0,11) luotto- ja takaukskannasta. OP-Pohjola-ryhmän yritys vastuista investointitasolle luokiteltujen vastuiden osuus oli 48 % (51).

OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja likviditeettitilanne on hyvä. Lyhytaikainen varainhankinta toimi hyvin ja myös pitkäaikaisen rahoituksen saatavuus parani. OP-Pohjola-ryhmän pitkäaikaista varainhankintaa lisättiin katsauskaudella kahdella Pohjola Pankki Oyj:n liikkeelle laskemalla yhteensä noin 806 miljoonan euron määrällisellä pitkällä joukkovelkakirjalainalla. Pohjola Pankilla on mahdollisuus käyttää tarvittaessa Suomen valtion takausta varainhankinnassaan. Pohjola Pankki Oyj:n ylläpitämien maksuvalmiusreservien määrä oli kesäkuun lopussa 9,6 miljardia euroa (9,8). Nämä maksuvalmiusreservit yhdessä OP-Pohjola-ryhmän taseeseen sisältyvien muiden EKP-vakuuskelpoisten erien kanssa muodostavat keskuspankkikelpoisen laajan

maksuvalmiusreservin, jolla voidaan tarvittaessa kattaa koko ryhmän tukkuvarainhankinnan erääntymiset noin 24 kuukauden ajan.

Vahinkovakuutustoiminnan sijoituskanta oli kesäkuun lopussa 2,7 miljardia euroa (2,4). Sijoitussalkusta korkosijoitusten osuus oli 83 % (82). Luottoluokitukseltaan investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 94 % (94). Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksu-aika oli 4,9 vuotta (6,6) ja duraatio 3,5 vuotta (4,3). Korkosalkun juokseva korko kesäkuun lopussa oli 4,5 %. Sijoitusten tuotto käyvin arvo-in oli 4,5 % (-1,2).

Henkivakuutustoiminnan sijoitusvarallisuus oli kesäkuun lopussa 4,0 miljardia euroa (3,9). Sijoitusvarallisuuden allokaatiojakaumassa ei tapahtunut ensimmäisen vuosipuoliskon aikana merkittäviä muutoksia. Sijoitusvarallisuudesta 72 % (73) oli korkoinstrumenteissa. Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 85 % (83 %). Korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus oli A+ (A+) ja keskimääräinen duraatio 3,5 (3,6). Sijoitustoiminnan tuotto oli tammi-kesäkuussa 1,7 % (-3,3). Luottoriskimarginaalien lasku ensimmäisen vuosineljänneksen poikkeuksellisen korkealta tasolta paransi korkosijoitusten tuottoa.

OP-Pohjola-ryhmässä laaditaan osana normaalia liiketoiminnan suunnittelua ja ohjausta erilaisia stressitestejä ja skenaarioanalyyskejä. Stressitesteillä arvioidaan mm. ryhmän tuloksen ja vakavaraisuuden kehitystä muutama vuosi eteenpäin mahdollisen, mutta poikkeuksellisen syvän laman olosuhteissa. Viimeisimmässä, loppukeväällä 2009 päivitetystä testauksesta, ryhmän vakavaraisuuden riittävyyttä testattiin olosuhteissa, jotka perustuivat oleellisesti virallisia Suomen talouden talousennusteita heikompiin oletuksiin. Stressitestin tulosten mukaan OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuus säilyisi syvänkin laman ja raskaiden luottotappioiden olosuhteissa lakisääteisten vähimmäisrajojen yläpuolella ilman omien pääomien vahvistamista tai omiin varoihin luettavien lainojen liikkeeseen laskua.

Luottoluokitukset ovat seuraavat:

<i>Luokituslaitos</i>	<i>Lyhytaikainen varainhankinta</i>	<i>Pitkäaikainen varainhankinta</i>
Fitch Rating (OP-Pohjola-ryhmä ja Pohjola)	F1+	AA-
Standard & Poor's (Pohjola)	A-1+	AA-
Moody's (Pohjola)	P-1	Aa1

Luottokelpoisuuden näkymät ovat vakaat Standard & Poor'silta. Fitch vahvisti 29.7.2009 luottoluokitukset ja muutti pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokituksen näkymät vakaista negatiivisiksi. Moody's asetti 15.4.2009 Pohjolan tarkkailulistalle mahdollista luottoluokituksen laskua varten.

Uusi liiketoimintastrategia

OPK:n hallintoneuvosto vahvisti kesäkuussa OP-Pohjola-ryhmän kehittämisen pitkän aikavälin suuntaviivat määrittävän liiketoimintastrategian. Uudessa strategiassa vahinkovakuutusliiketoiminta integroituu ensi kertaa strategiatasolla osaksi laajaa finanssiryhmäkokonaisuutta.

OP-Pohjola-ryhmän olemassaolon oikeutus lähtee omistajajäsenten ja asiakkaiden edusta. Ryhmän perustehtävä, arvot, päämäärä ja asiakaslupaus säilyvät ennallaan. Ryhmän menestystekijät kiteytyvät viiteen kilpailuetuun: kokonaisvaltainen finanssipalvelu, parhaat keskittämisedut, toiminta lähellä asiakasta, osuustoimintaperusta sekä suomalaisuus.

Pankki- ja vahinkovakuutusliiketoiminnan integraation syventäminen on strategian keskeisin liiketoiminnallinen kulmakivi ja kasvun lähde. Uudessa strategiassa linjataan myös aiempaa selkeämmin OP-Pohjola-ryhmän tahtotila yritysasiakasliiketoiminnassa. Ryhmän tavoitteena on, että jokaisessa maakunnassa toimisi vähintään yksi riittävän palvelukyvyyn omaava osuuspankki, jolla on kykyä kehittää maakunnan elinvoimaisuutta ja tarjota palvelut vaativiinkin sekä henkilö- että yritysasiakkaiden tarpeisiin.

Ryhmän hyvä vakavaraisuus antaa vahvan pohjan liiketoiminnan kehittämiseen ja kasvuun. Ryhmän suhtautuminen riskinottoon on edelleen maltillinen. Finanssiryhmä tavoittelee vähintään samantasoista toiminnan tehokkuutta kuin pääkilpailijat.

Strategian yhteydessä täsmennettiin myös OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Tavoitetasot on määritelty turvamaan finanssiryhmän pitkän aikavälin toimintaedellytykset. Niitä ei ole mukautettu vallitsevaan taloudelliseen toimintaympäristöön.

Ryhmätasolla tavoitteet asetettiin riskinkantokyvylle, kannattavuudelle ja tehokkuudelle. Riskinkantokyvyn pitkän aikavälin tavoitteena on, että vakavaraisuussuhde rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvontaa koskevan lain mukaan laskettuna (RAVA-vakavaraisuus) on 1,5. Kannattavuuden osalta tavoitteena on riskiperusteiselle taloudelliselle pääomalle laskettu 17 prosentin taloudellisen pääoman tuotto. Koko finanssiryhmätasolla tehokkuutta mitataan tuottojen ja kulujen kasvuerolla. Tavoitteena on, että tuotot kasvavat kuluja nopeammin.

OP-Pohjola-ryhmän 2009 menestysmittarit:

	2008	6/2009	Tavoite
RAVA-vakavaraisuus	1,40	1,45	1,5
Taloudellisen pääoman tuotto, % (12 kk liukuva)	10,0 %	9,6 %	17 %
Tuottojen ja kulujen kasvuerola, %-yks. (12 kk liukuva)	-28,8 %-yks.	-15,5 %-yks.	> 0 %-yks.

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 221 osuuspankkia, OPK-konserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö.

Kuusjoen, Kiikalan Rekijoen, Kiskon, Perniön ja Salon Seudun Osuuspankit sulautuivat ja muodostivat kombinaatiofuusiolla uuden Salon Osuuspankin. Lieksan, Nurmeksen ja Valtimon Osuuspankit muodostivat kombinaatiofuusiolla Pielisen Osuuspankin. Fuusiot merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2009. Sulautumisten jälkeen osuuspankkien lukumäärä on 221.

OPK tarjosi joulukuussa 2008 jäsenosuuspankkiensa merkittäväksi sijoituksen OPK:n lisäosuosuspääomaan. Merkintäaika päättyi 2.2.2009 ja lisäosuosuspääomaa merkittiin annissa yhteensä 444 miljoonaa euroa.

Pohjola Pankki Oy:n ja Pohjola Finance Oy:n hallitukset ovat hyväksyneet suunnitelman, jonka mukaan Pohjola Finance Oy sulautuu emoyhtiönsä arvion mukaan vuoden 2009 loppuun mennessä.

Omistajajäsenet ja asiakkaat

Osuuspankeilla oli kesäkuun lopussa 1 271 000 omistajajäsentä eli 42 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli kesäkuun lopussa yhteensä 1 073 000 OP-bonusasiakasta.

Pankkipalvelujen käytön keskittämisestä OP-bonusasiakkaille kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 70 miljoonaa euroa eli 9,9 % suurempi kuin vuotta aiemmin. Omistajajäsenille kertyneet bonukset on kirjattu OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelmassa erään "Palautukset omistajajäsenille". OP-bonusasiakkaat käyttivät tammi-kesäkuussa bonuksia pankkipalveluihin yhteensä 35 miljoonaa euroa (26) ja Pohjolan vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 31 miljoonaa euroa (13). Katsauskauden aikana bonuksia on käytetty yli 425 000 vakuutuslaskuun, 30 % näistä maksettiin kokonaisuudessaan bonuksilla.

Koko OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 4 121 000 eli 5 100 suurempi kuin vuotta aiemmin. Henkilöasiakkaiden määrä oli 3 712 000 ja yritysasiakkaiden määrä 409 000. Lisäksi OP-Pohjola-ryhmällä on Baltiassa yhteensä noin 200 000 vahinkovakuutusasiakasta. Suomessa pankki- ja vahinkovakuutus toiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi ristiinmyynnin seurauksena edellisvuoden kesäkuusta 68 000:lla 1 016 000:een.

Pohjolan etuasiakastalouksien määrä oli kesäkuun lopussa 403 000. Etuasiakastalouksien määrä kasvoi vuoden 2008 kesäkuusta 28 800:lla. Yli puolet etuasiakastalouksista on keskittänyt pankkiasiointinsa osuuspankkeihin.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli kesäkuun lopussa 12 721 henkilöä eli 31 vähemmän kuin vuoden 2008 lopussa ja 110 enemmän kuin edellisvuoden kesäkuun lopussa. OP-Pohjola-ryhmän henkilöstörahastoon kuuluu noin 94 % OP-Pohjola-ryhmän henkilöstöstä. OP-Henkilöstörahaston rinnalla käytössä on myös johdon palkitsemisjärjestelmä.

OPK:n hallinto

OPK on osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö, OPK-konsernin emoyhteisö sekä OP-Pohjola-ryhmän muodostaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän johdossa oleva yritys. OPK toimii koko OP-Pohjola-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskuksena sekä strategisena omistusyhteisönä. OPK:lla on keskeinen rooli OP-Pohjola-ryhmän liiketoiminnan kehittämisessä ja ohjaamisessa.

OPK:n osuuskunnan kokous pidettiin 27.3.2009. Uusina jäseninä hallintoneuvostoon valittiin kaudeksi 2009–2012 toimitusjohtaja Kari Manninen, professori Jarmo Partanen, metsänhoitaja Jorma Vierula, toimitusjohtaja Tomi Korpisaari, professori Paavo Pelkonen, maakuntaneuvos Jorma Pitkälä ja toimitusjohtaja Jarmo Tuovinen. Vuonna 2011 päättyväksi kaudeksi toimitusjohtaja Jari Laaksosen tilalle valittiin toimitusjohtaja Leif Laine. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 34 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen liikuntaneuvos Paavo Haapakosken. Varapuheenjohtajiksi valittiin professori Jaakko Pehkonen ja toimitusjohtaja Jukka Hulkkonen.

OPK:n ja OP-Pohjola-ryhmän tilintarkastajaksi tilivuodeksi 2009 valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

Investoinnit

OPK tytäryrityksineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittamisestä. Palvelutoiminnan kehittämisen kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä. Taseeseen aktivoituja ICT-investointeja oli 22 miljoonaa euroa (21). Näistä investoinneista 12 miljoonaa euroa (12) liittyy pankki- ja sijoitustoimintaan, 5 miljoonaa euroa (5) vahinkovakuutukseen ja 4 miljoonaa euroa (4) henkivakuutukseen.

Yhteisvastuu ja -turva

Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain mukaan osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Keskus osk eli OPK), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. OPK ja sen jäsenpankit vastaavat viime kädessä toistensa veloista ja sitoumuksista. OPK:n jäseniä olivat katsauskauden lopussa OP-Pohjola-ryhmän 221 osuuspankkia sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu yhteisvastuun piiriin.

OP-Pohjola-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja eli osuuspankkeja, Pohjola Pankki Oyj:tä, Helsingin OP Pankki Oyj:tä sekä OP-Kotipankki Oyj:tä pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan OP-Pohjola-ryhmää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä kokonaisuutena.

Loppuvuoden näkymät

Finanssikriisin syvin vaihe on ohitettu ja toimintaympäristön ennustettavuus on lisääntynyt alkuvuoden aikana. Rahoitusmarkkinoiden epävakauden ja toimintaympäristön ennustettavuuteen liittyvän epävarmuuden arvioidaan tästä huolimatta pysyvän lähikuukausina keskimääräistä suurempana. Reaalitalouden taantumien vaikutusten yritysten ja kotitalouksien taloudelliseen tilaan ja lainanhoitokykyyn arvioidaan kasvavan loppuvuoden aikana. Finanssitoimialan tuloskehitystä heikentävät hitaana jatkuva kasvu, poikkeuksellisen matalana säilyvä korkotaso sekä kasvavat luottotappiot.

Vaativassa toimintaympäristössä ryhmän koko vuoden tuloksen ennen veroja ennakoidaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuotta aiemmin. Suurimmat epävarmuudet arviossa liittyvät luottotappioiden ja muiden arvonalentumisten kehitykseen.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen OP-Pohjola-ryhmän ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta, Vahinkovakuutus ja Henkivakuutus. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille.

Yhtiöinä Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta -segmenttiin sisältyvät osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Rahastoyhtiö Oy, Pohjola Varainhoito Oy, Pohjola Corporate Finance Oy, Pohjola Capital Partners Oy sekä eräät pienemmät pankki- ja sijoituspalvelutoimintaa tukevat yhtiöt kokonaisuudessaan. Pohjola-konsernin pankkitoiminta- ja varainhoito-segmentit luetaan myös pankki- ja sijoituspalvelutoiminta -segmenttiin, kuten myös Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön toiminta, koska valtaosa yhtiön liiketoiminnasta muodostuu ryhmän vähittäispankeille myönnettyistä luottovakuutuksista.

Vahinkovakuutussegmenttiin sisältyy OP-Pohjola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden eli Pohjola Vakuutus Oy:n, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalaisen, A-Vakuutus Oy:n ja Baltiassa toimivien Seesam-yhtiöiden liiketoiminta sekä vahinkovakuutusta tukevien palveluyhtiöiden toiminta.

Henkivakuutus-segmentti muodostuu ryhmän henki- ja eläkevakuutusliiketoimintaa harjoittavasta OP-Henkivakuutus Oy:stä.

Muuhun toimintaan kohdistetaan kaikkia liiketoimintasegmenttejä tukevat toiminnot, erityisesti OPK:n toiminta sekä Pohjolan konsernihallinto. Vuoden 2008 toukokuuhun saakka muuhun toimintaan luettiin myös FD Finanssidatan toiminta. Liiketoimintasegmenttejä tukevien palveluiden kustannukset kohdistuvat segmenteille palveluveloituksina. Myös oman pääoman kohdistus liiketoimintasegmenteille suoritetaan muuhun toimintaan sisältyvän sisäisen pankin avulla, jolloin tavoitetason ylittävien omien pääomien myönteinen tulosvaikutus näkyy muun toiminnan tuloksessa.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä

Milj. e	Tuotot	Kulut	Muut erät	Tulos ennen veroja 1-6/2009	Tulos ennen veroja 1-6/2008	Tulos ennen veroja 1-12/2008
Pankki- ja sijoituspalvelu-toiminta	885	466	-148	270	316	532
Vahinkovakuutus	201	155	0	46	40	55
Henkivakuutus	-10	31	0	-41	-12	-162
Muu toiminta	189	175	-9	4	-37	-24
Eliminoinnit	-185	-186	0	1	-24	-29
Yhteensä	1 080	641	-158	281	283	372

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toimintaympäristö oli katsauskaudella aikaisempaa haastavampi. Reaalitalouden heikentymisen kielteiset vaikutukset alkavat näkyä entistä selvemmin asiakkaiden maksukyvyyn heikkenemisenä sekä kasvun hidastumisena. Historiallisen matala korkotaso on taivuttanut korkokatteen kasvun ja alentaa jatkossa korkokatetta. OP-Pohjola-ryhmän markkina-asema on vahvistunut myös vaikeassa toimintaympäristössä. OP-Pohjola-ryhmä on Suomen suurin finanssiryhmä talletusten ja luottojen markkinaosuudella mitattuna.

OP-Pohjola-ryhmän luottokanta oli kesäkuun lopussa 51,9 miljardia euroa (51,0) ja takauskanta 3,1 miljardia euroa (3,0). Luottokanta kasvoi vuodessa 7,0 % (14) ja katsauskaudella 1,2 %. Markkinaosuus luottokannasta kasvoi vuodentakaiseen verrattuna 0,8 % -yksikköä 32,3 %:iin.

Luottomarginaalien nousu jatkui koko katsauskauden ajan. Uusien asuntoluottojen keskimarginaali on yli kaksinkertaistunut vajaassa vuodessa. Nousu johtui merkittävilta osin pankkien pitkäaikaisen rahoituksen hinnan noususta. Asuntoluottojen marginaalien kehityksen ennakoitaan tasaantuvan. Kiinteäkorkoisten luottojen osuus uusista asuntoluotoista säilyi edelleen vähäisenä ja oli 2,4 % (2,3).

Asuntoluottokanta oli kesäkuun lopussa 24,9 miljardia euroa (24,2). Vuodessa asuntoluottokanta kasvoi 7,8 % (14,1) ja katsauskaudella 3,0 %. OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus asuntoluottokannasta oli kesäkuun lopussa 36,0 % eli 0,6%-yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin.

Kulutusuottokanta oli katsauskauden lopussa 3,7 miljardia euroa (3,7). Kulutusuottokanta kasvoi vuodessa 5,8 % (20,1) ja katsauskaudella 2,4 % (7,0).

Yritysluottokanta oli kesäkuun lopussa 13,8 miljardia euroa (13,8) ja takauskanta 2,8 miljardia euroa (2,6). Yritysluottokanta kasvoi vuodessa 9,0 %, mutta pieneni katsauskaudella 0,1 % (11,7). Yritysluottojen kysyntä hiljentyi alkuvuonna selvästi asiakasyritysten investointien vähentymisen seurauksena. Takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä sen sijaan kasvoi katsauskaudella 9,9 %. Yritysluottojen markkinaosuus oli kesäkuun lopussa 27,6 % eli 1,7 % -yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin.

Talletukset olivat kesäkuun lopussa 34,8 miljardia euroa (34,5) eli 8,6 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Katsauskaudella talletukset kasvoivat 0,9 %. Talletusten kasvun rakenteessa tapahtui katsauskaudella huomattava muutos; kasvun painopiste siirtyi sijoitustalletuksista käyttelytileihin. Sijoittamistalletukset kasvoivat vuodessa 7,2 % (40,5) ja käyttelytilit 10,2 % (0,5). Ryhmän markkinaosuus talletuksista oli kesäkuun lopussa 33,2 % eli 0,4 % -yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin.

OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastojen pääoma oli 10,6 miljardia euroa (9,3). Pääomat kasvoivat yleisen markkinakehityksen mukana katsauskaudella 12,8 %, mutta supistuivat vuodessa 13,0 %. Ryhmän markkinaosuus Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen pääomista oli kesäkuun lopussa 23,0 % eli 1,6 % -yksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Nettomerkinnät OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 606 miljoonaa euroa (-1 268).

Pohjolan varainhoitoliiketoiminnan hallinnoiman varallisuuden määrä oli kesäkuun lopussa 27,8 miljardia euroa (25,3). Tästä OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoissa olevien pääomien osuus oli 9,5 miljardia euroa (8,5). OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten osuus hallinnoidusta varallisuudesta oli 6,7 miljardia euroa.

OP-Private-toimintamallissa hallinnoitavien varojen määrä oli 3,0 miljardia euroa (2,7). Kotitalouksien osakekauppoja välitettiin katsauskauden aikana noin 454 000 eli 80,2 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Tulos ja riskiasema

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tammi–kesäkuun tulos ennen veroja oli 270 miljoonaa euroa eli 15 % pienempi kuin vuotta aiemmin (316). Katsauskaudella myönnettyt bonukset kasvoivat 9,9 % 70 miljoonaan euroon (64).

Korkokate supistui 3,5 % 531 miljoonaan euroon (550) ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 12 % 268 miljoonaan euroon (239). Korkokatteen lasku johtui korkotason alenemisesta. Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot olivat yhteensä 52 miljoonaa euroa (16). Katsauskaudella trading-toiminnan tuotot kehittyivät erittäin myönteisesti ja toisaalta vertailukaudella trading-luokan arvopapereista kirjattiin arvostustappioita. Katsauskauden sijoitustoiminnan tuottoja rasittaa myytävissä olevista sijoituksista tehdyt 12 miljoonan euron arvonalentumiskirjaukset. Henkilöstökulut kasvoivat 8,9 % ja muut kulut 6,6 %. Vakuutusten myynnistä ansaitut palkkiot sisältyvät palkkiotuottoihin. Kulujen suhde tuottoihin oli 53 % (52).

Saamisista tehdyt arvonalentumiset olivat 66 miljoonaa euroa (11). Arvonalentumistappioiden kasvu johtuu taloustilanteen selvästä heikentymisestä vertailuvuoteen nähden. Arvonalentumisten määrä oli kuitenkin edelleen liiketoiminnan volyyymiin ja suhdannetilanteeseen nähden maltillinen.

Ryhmän järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten määrä kasvoi, mutta säilyi edelleen alhaisella tasolla. Katsauskauden lopussa saamisia oli yhteensä 285 miljoonaa euroa eli 31 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Erityisesti kotitalouksien järjestämättömät saamiset kasvoivat. Järjestämättömistä ja nollakorkoisista saamisista on vähennetty niihin kohdistuvat 117 miljoonan euron saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset (85). Järjestämättömien ja nollakorkoisten saamisten suhde luotto- ja takauksentaan oli hieman suurempi kuin vuotta aiemmin eli 0,5 % (0,4).

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan avainlukuja

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Korkokate	531	550	-3,5	1 121
Arvonalentumiset saamisista	66	11	492,5	48
Muut tuotot	354	288	22,9	489
Henkilöstökulut	207	190	8,9	381
Muut kulut	259	243	6,6	494
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	82	77	6,5	154
Tulos ennen veroja	270	316	-14,5	532

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Nostetut asuntoluotot	2 835	3 998	-29,1	7 041
Nostetut yritysluotot	3 612	4 042	-10,6	8 271
Sijoitusrahastojen nettomerkinnot	606	-1 268		-2 308
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	6 908	8 323	-17,0	14 569

Mrd. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Luottokanta				
Asuntoluotot	25	23	7,8	24
Muut kotitalouksien luotot	10	9	4,4	10
Yritysten luotot	14	13	9,0	14
Muut luotot	3	3	1,4	3
Yhteensä	52	48	7,0	51
Takauskanta	3,1	2,6	18,4	3

Talletukset				
Käyttely- ja maksuliiketalletukset				
Kotitalouksien	11	10	4,6	10
Yritysten	4	3	19,5	4
Muiden	2	2	24,8	2
Käyttely- ja maksuliiketalletukset yhteensä	17	15	10,2	16
Sijoittamistalletukset	18	17	7,2	19
Talletukset yhteensä	35	32	8,6	35

Sijoitusrahastot				
Osake- ja hedgerahastot	2,7	3,3	-18,8	2,1
Yhdistelmärahastot	1,4	1,7	-19,0	1,3
Pitkän koron rahastot	4,7	3,8	24,1	4,0
Lyhyen koron rahastot	1,7	3,1	-46,1	1,9
Sijoitusrahastojen arvo yhteensä	10,5	11,9	-12,2	9,3

Markkinaosuudet (%)	30.6. 2009	30.6. 2008	Muutos, %-yks.	31.12. 2008
Luottokannasta	32,3	31,5	0,8	32,0
Asuntoluotoista	36,0	35,4	0,6	35,9
Yritysluotoista	27,6	25,9	1,7	26,8
Talletuskannasta	33,2	32,8	0,4	33,8
Sijoitusrahastojen pääomista	23,0	21,4	1,6	22,5

Milj. e				
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset			Muutos, %	
Kotitaloudet	180	125	43,8	122
Yritykset ja asuntoyhteisöt	86	65	33,3	63
Muut	18	28	-33,8	18
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset yhteensä	285	218	30,8	203
Järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,5	0,4	0,1*	0,4

* %-yksikköä

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen asiakasliiketoiminta kehittyi katsauskaudella myönteisesti. Vahinkovakuutus-segmentillä oli katsauskauden lopussa 403 000 etuasiakastaloutta eli 7,7 % vertailuvuoden kesäkuun loppua enemmän. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 3,3 % 471 miljoonaan euroon (456).

Henkilöasiakkaiden vakuutusmaksutuotot kasvoivat vertailukelpoisesti 11,2 % ja olivat 207 miljoonaa euroa. Henkilöasiakkaiden vakuutusmyynti siirtyi osuuspankkeihin lokakuussa 2008 ja myynnin kehitys on ollut lupaava. Osuuspankeissa vahinkovakuutusten myynti henkilöasiakkaille kasvoi tammi–kesäkuussa 17 % verrattuna Pohjolan toimistojen myyntiin viime vuoden vastaavana aikana. Kuluvan vuoden aikana entistä useampi osuuspankki on aloittanut itsenäisen vahinkovakuutusmyynnin.

Yritysasiakkaat-liiketoiminta-alueella talouden taantuma hidasti kasvua. Vakuutusmaksutuotot supistuivat ja olivat 234 miljoonaa euroa (241). Baltiassa vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5 % ja olivat 30 miljoonaa euroa (29).

Pohjola Vakuutus on vahinkovakuutuksen markkinajohtaja Suomessa. Sen markkinaosuus maksutulosta oli 27,5 %:n vuoden 2008 lopussa. Vuonna 2008 markkinaosuus vahvistui 0,5 %-yksikköä.

Pohjolan etuasiakastalouksista jo yli 50 % on keskittänyt myös pankkiasiointinsa osuuspankkeihin. Pankkiasioinneista kertyneitä OP-bonuksia käytettiin tammi–kesäkuussa vakuutusmaksuihin 31 miljoonaa euroa (13). Bonuksia käytettiin yli 425 000 vakuutuslaskun maksamiseen ja kokonaan bonuksilla maksettiin lähes 130 000 laskua.

Tulos ja riskiasema

Vahinkovakuutuksen katsauskauden tulos ennen veroja oli 46 miljoonaa euroa (40). Katsauskauden vakuutustekninen kannattavuus oli selvästi edellisvuotta parempi. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 88,6 (95,0). Vakuutusmaksutuotot olivat 471 miljoonaa euroa (456) ja vakuutuskorvaukset 287 miljoonaa euroa (309). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 30 miljoonaa euroa eli 25 miljoonaa vertailukautta pienemmät (55). Sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyi 21 miljoonan euron alaskirjaukset myytävissä olevista arvopapereista.

Vahinkovakuutussegmentin kulut kasvoivat 4 % 154 miljoonaan euroon (149). Henkilöstökulut supistuivat henkilöasiakkaiden vakuutusmyyntihenkilöstön siirryttyä osuuspankkien palvelukseen. Kokonaiskuluihin järjestelyllä ei ollut merkittävää vaikutusta.

Suotuisan vahinkokehityksen seurauksena korvauskulut jäivät vertailuvuotta pienemmiksi vaikka henkilöasiakkaiden voimakkaasti kasvanut vakuutuskanta lisäsi vahinkojen määrää. Korvaustoiminnan tehokkuus ja onnistunut kumppanuuksien hyödyntäminen esimerkiksi nopean hoitoonohjauksen ja kustannuskontrollin avulla tuki suotuisaa kehitystä. Tammi–kesäkuussa sattui 90 (98) suurta tai keskisuurta yli 0,1 miljoonan euron vahinkoa ja eläkevastuissa yli 0,5 miljoonan euron vahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 45 miljoonaa euroa (42). Riskisuhde oli 59,9 (67,0).

Liikekulut ja korvausten hoitokulut kasvoivat 135 miljoonaan euroon (128). Kuluja kasvattivat erityisesti myynnin kustannukset. Toimintakulusuhde oli 28,7 (28,0).

Vahinkovakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma kasvoi kesäkuun lopussa 722 miljoonaan euroon (608). Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuottoihin

(vastuunkantokyky) oli 77 % (66). Vakavaraisuuspääoma kasvoi toisella vuosineljänneksellä 95 miljoonaa euroa, mikä johtui sijoitus- ja vakuutustoiminnan hyvästä tuloksesta. Erinomaisen vakuutusteknisen tuloksen seurauksena tasoitusmäärä kasvoi toisella vuosineljänneksellä 17 miljoonalla eurolla 384 miljoonaan euroon.

Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli kesäkuun lopussa 2,7 miljardia euroa (2,4). Sijoitussalkusta korkosijoitusten osuus oli 83 % (82) ja osakkeiden osuus 6,8 % (7,8). Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 4,9 vuotta ja duraatio 3,5 vuotta (4,3). Sijoitustoiminnan tuotoksi käyvin arvoin muodostui 4,5 % (-1,2).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Vakuutusmaksutuotot	471	456	3,3	923
Vakuutuskorvaukset	287	309	-7,1	591
Sijoitustoiminnan nettotuotot	30	55	-46,8	59
Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät	-22	-20	6,0	-40
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	192	182	5,4	352
Muut nettotuotot	8	7	23,8	9
Henkilöstökulut	55	56	-3,2	111
Muut kulut	99	93	7,2	195
Tulos ennen veroja	46	40	16,5	55
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	74	-88	-184,6	-214
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	121	-48	-348,7	-159

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Vakuutusmaksutuotot				
Henkilöasiakkaat	207	186	11,2	380
Yritykset ja yhteisöt	234	241	-3,0	485
Baltia	30	29	5,0	58
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	471	456	3,3	923

Mrd. e	30.6. 2009	30.6. 2008	Muutos, %	31.12. 2008
Velat vakuutus sopimuksista				
Diskontattu vastuuvélka	1,3	1,3	2,1	1,3
Muu vastuuvélka	1,0	1,0	4,0	0,8
Yhteensä	2,3	2,2	3,0	2,1
Sijoituskanta				
Joukkolainat ja korkorahastot	2,0	1,7	13,3	1,7
Rahamarkkinalainat	0,3	0,2	43,4	0,3
Osakkeet ja osakerahastot	0,2	0,4	-49,8	0,2
Kiinteistö sijoitukset *)	0,1	0,1	6,1	0,1
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,1	0,1	-12,9	0,1
Yhteensä	2,7	2,6	4,7	2,4

*) sisältää kiinteistörahastot

Henkivakuutus

Henkivakuutusmarkkinan maksutulo kasvoi tammi–kesäkuussa 6,8 % vuotta aiemmasta. Henkivakuutusmarkkinan kasvuun vaikutti tuotekehitys, jonka johdosta varallisuutta on kanavoitunut muista finanssituotteista vakuutusmuotoisiin tuotteisiin.

OP-Pohjola-ryhmän henki- ja eläkevakuutuksen maksutulo oli 295 miljoonaa euroa (391) eli 24,5 % pienempi kuin vuotta aiemmin. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaa vuoden 2008 lukuihin sisältyvä 36 miljoonaa euron ryhmäeläkkeen vastuunsiirron maksutulo. Säästöhenkivakuutusten maksutulo supistui 26 % ja yksilöllisten eläkevakuutusten maksutulo 1,2 %. Sijoitussidonnaisen maksutulon osuus oli 49 %. Kesäkuun lopussa OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus oli 22,9 %, eli markkinaosuus laski 6,5 %-yksikköä vuoden 2008 lopusta.

OP-Pohjola-ryhmän maksamat henkivakuutustoiminnan korvaukset olivat 251 miljoonaa euroa (324), josta takaisinostojen osuus oli 80 miljoonaa euroa (169). Katsauskauden aikana eläkkeitä maksettiin 29 miljoonaa euroa (23).

OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä oli maaliskuussa 19,3 % (19,4).

Tulos ja riskiasema

Henkivakuutuksen tulos ennen veroja oli -41 miljoonaa euroa (-12). Tulos käyvin arvoin ennen veroja oli 11 miljoonaa euroa. Käyvän arvon rahaston muutos ennen verojen huomioon ottamista oli katsauskaudella 52 miljoonaa euroa (-224). Henkivakuutuksen nettotuotot olivat -19 miljoonaa euroa (5,9). Vertailukauden aikana purettiin 10 miljoonan euron tulevien lisätujen vastuusiirto. Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevan sijoitusomaisuuden tulokseen kirjatut nettotuotot olivat 3,5 miljoonaa euroa (31). Sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyy 83 miljoonan euron arvonalentumiset myytävissä olevista arvopapereista. Vertailukaudella sijoitustuottoja rasitti 47 miljoonan euron negatiivinen arvostus käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista saamistodistuksista. Katsauskauden tulokseen näistä arvostuksista palautui 17 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut kasvoivat 4,6 miljoonaan euroon (4,3) ja muut kulut 8,8 % 26 miljoonaan euroon (24). Muihin kuluihin sisältyvät palkkiot myyntiverkostolle olivat 13 miljoonaa euroa (13).

Henkivakuutuksen vastuuvélka oli kesäkuun lopussa 5,5 miljardia euroa (5,3). Korkotuottoisen vastuuvélan osuus oli 67,4 % ja sijoitussidonnaisen 32,6 %.

Henkivakuutustoiminnan sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 4,0 miljardia euroa (3,9). Sijoitustoiminnan tuotto nousi pääomamarkkinoiden piristymisen ansiosta positiiviseksi ja oli katsauskaudella käyvin arvoin 1,7 % (- 3,3).

OPK pääomistajana vahvisti OP-Henkivakuutuksen toimintapääomaa yhtiön vakavaraisuuden turvaamiseksi. Katsauskauden alkupuolella sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtyjen sijoitusten määrä oli 150 miljoonaa euroa. Sijoitusmarkkinoiden elpyminen vahvisti OP-Henkivakuutuksen vakavaraisuutta merkittävästi toisen vuosineljänneksen aikana.

Henkivakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Vakuutusmaksutulo	295	391	-24,5	717
sijoitussidonnainen	144	170	-15,4	299
muut	151	221	-31,6	418
Sijoitustoiminnan nettotuotot	154	-217	-171,0	-802
sijoitussidonnainen	150	-248	-160,7	-708
muut	3,5	31	-88,8	-94
Vastuuvelan muutos	216	-149	-244,6	-590
sijoitussidonnainen	233	-286	-181,3	-758
muut	-17	137	-112,5	168
Korvauskulut	251	324	-22,7	643
Muut erät	-2	6	-133,2	12
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-19	6	-421,6	-126
Muut tuotot	9	10	-8,9	16
Henkilöstökulut	5	4	5,8	5
Muut kulut	26	24	8,8	48
Tulos ennen veroja	-41	-12	-230,9	-162
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	52	-224	123,1	-403
Tulos käyvin arvoin ennen veroja	11	-237	104,7	-565

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Vakuutusmaksutulo, FAS				
Säästöhenkivakuutus	174	236	-26,4	382
Eläkevakuutus	88	118	-25,4	279
Riski- henkivakuutus	34	42	-20,1	73
Muut	3	9	-62,1	33
Vakuutusmaksutulo yhteensä	299	405	-26,3	766
josta sijoitussidonnaiset	147	178	-17,7	317

Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen maksutulosta, %	22,9	33,1	-10,2*	29,3
--	------	------	--------	------

Mrd. e	30.6. 2009	30.6. 2008	Muutos, %	31.12.2008
Vakuutussäästöt				
Säästöhenkivakuutus	3,8	4,1	-7,2	3,7
Eläkevakuutus	1,7	1,6	7,0	1,5
Kapitalisaatiosopimukset	0,1	0,1	-18,0	0,1
Vakuutussäästöt yhteensä	5,6	5,8	-3,6	5,4
josta sijoitussidonnaiset	1,8	2,1	-11,7	1,6

Sijoituskanta				
Joukkolainat ja korkorahastot	2,3	2,4	-4,9	2,3
Rahamarkkinalainat	0,5	0,0		0,6
Osakkeet ja osakerahastot	0,3	0,6	-51,4	0,2
Kiinteistösijoitukset **)	0,3	0,3	-5,1	0,3
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0,5	0,6	-12,0	0,5
Sijoituskanta yhteensä	4,0	4,0	-0,9	3,9

Markkinaosuus henki- ja eläkevakuutuksen vakuutussäästöistä, %	19,3***	19,7	-0,4 *	19,4
--	---------	------	--------	------

* %-yksikköä ** sisältää kiinteistörahoitot *** maaliskuu 2009

Muu toiminta

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli tammi–kesäkuussa 41 miljoonaa euroa edellisvuotta parempi ja oli 4 miljoonaa euroa (-37). Vertailuvuonna maksuvalmiusreservin arvonalentumiset heikensivät tulosta 42 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 jälkipuoliskolla OP-Pohjola-ryhmä uudisti maksuvalmiusstrategiaansa ja luokitteli maksuvalmiusreserviin kuuluvat arvopaperit kirjanpidollisesti uudelleen. Tämän seurauksena käyvän arvon muutoksia ei enää kirjata tulosvaikutteisesti Kaupankäynnin nettotuottoihin. Näistä arvopapereista on kirjattu saamisten arvonalentumisiin 9 miljoonan euron arvonalentumiset.

Korkokate oli 28 miljoonaa euroa (15), kaupankäynnin nettotuotot -4 miljoonaa euroa (-50) ja sijoitustoiminnan nettotuotot -4 miljoonaa euroa (7). Muilta osin muun toiminnan tuotot ovat merkittävältä osin ryhmän sisäisiä palveluveloituksia, jotka vastaavasti esitetään liiketoimintasegmenttien kuluina. Muun toiminnan kuluista 60 miljoonaa (59) euroa oli henkilöstökuluja ja 116 (113) miljoonaa euroa muita kuluja.

Muun toiminnan avainlukuja

Milj. e	1-6/2009	1-6/2008	Muutos, %	1-12/2008
Korkokate	28	15	80,3	39
Kaupankäynnin nettotuotot	-4	-50	-91,7	-61
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-4	7	-163,0	10
Muut tuotot	169	161	5,0	334
Kulut	175	172	1,8	337
Arvonalentumiset saamisista	9	-2	-551,3	10
Tulos ennen veroja	4	-37	-111,1	-24
Mrd. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Saamiset luottolaitoksilta	6,7	3,7	79,4	6,3
Kaupankäynnin rahoitusvarat	0,6	3,1	-79,8	2,1
Sijoitusomaisuus	5,0	3,1	64,2	2,5
Velat luottolaitoksille	3,5	4,0	-14,1	3,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16,9	12,5	36,0	17,1

TULOS-, TASE- JA LIITETIETOJEN LUETTELO

Tuloslaskelma
Laaja tuloslaskelma
Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat
Tuloskehitys vuosineljänneksittäin
Tase
Oman pääoman muutoslaskelma
Rahavirtalaskelma

Liitetiedot:

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot:

Liite 2. Korkokate
Liite 3. Saamisten arvonalentumiset
Liite 4. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot
Liite 5. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot
Liite 6. Palkkiotuotot ja -kulut
Liite 7. Kaupankäynnin nettotuotot
Liite 8. Sijoitustoiminnan nettotuotot
Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot
Liite 10. Henkilöstökulut
Liite 11. Muut hallintokulut
Liite 12. Liiketoiminnan muut kulut
Liite 13. Palautukset omistajajäsenille
Liite 14. Taseen luokittelu
Liite 15. Uudelleen luokitellut saamistodistukset
Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan varat
Liite 17. Henkivakuutustoiminnan varat
Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Muut liitetiedot:

Liite 20. Annetut vakuudet
Liite 21. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
Liite 22. Johdannaissopimukset
Liite 23. Lähipiiritapahtumat

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Korkotuotot	1 797	2 253	-20	4 853
Korkokulut	1 229	1 685	-27	3 664
Korkokate (Liite 2)	568	568	0	1 189
Saamisten arvonalentumiset (Liite 3)	75	9		58
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	493	559	-12	1 131
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot (Liite 4)	189	178	6	345
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot (Liite 5)	-29	1		-139
Palkkiotuotot, netto (Liite 6)	251	231	9	433
Kaupankäynnin nettotuotot (Liite 7)	54	-57		-125
Sijoitustoiminnan nettotuotot (Liite 8)	-8	31		25
Liiketoiminnan muut tuotot (Liite 9)	52	46	13	93
Henkilöstökulut (Liite 10)	327	310	5	598
Muut hallintokulut (Liite 11)	156	158	-1	328
Liiketoiminnan muut kulut (Liite 12)	157	159	-1	312
Palautukset omistajajäsenille (Liite 13)	82	77	6	154
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0		1
Kauden tulos ennen veroja	281	283	-1	372
Tuloverot	81	78	3	151
Kauden voitto	201	205	-2	221
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus kauden tuloksesta	201	205	-2	221
Vähemmistön osuus kauden tuloksesta	0	0		0
Yhteensä	201	205	-2	221

OP-Pohjola-ryhmän laaja tuloslaskelma

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Tilikauden tulos	201	205	-2	221
Käyvän arvon rahaston muutos	177	-304		-737
Muuntoerot	0	0	21	0
Tuloverot	46	-79		-191
Kauden laaja tulos	332	-21		-324

OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta	332	-21		-324
Vähemmistön osuus kauden laajasta tuloksesta	-	-		-
Yhteensä	332	-21		-324

Tunnusluvut	1–6/ 2009	1–6/ 2008	1–12/ 2008
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,4	7,4	4,1
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin, %	12,3	-0,7	-6,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,53	0,60	0,31
Kulujen osuus tuotoista, %	59	63	68
Henkilöstö keskimäärin	12 713	12 569	12 615
josta kokoaikaisia	11 571	11 418	11 464
josta osa-aikaisia	1 142	1 151	1 151

Tunnuslukujen laskentakaavat**Oman pääoman tuotto (ROE) =**

Kauden voitto /

Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Oman pääoman tuotto käyvin arvo, % =

Kauden voitto + käyvän arvon rahaston muutos laskennallisella verovelalla vähennettynä /

Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Koko pääoman tuotto (ROA) =

Kauden voitto /

Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo) x 100

Kulujen osuus tuotoista, % =

(Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut) /

(Korkokate + vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot + henkivakuutustoiminnan nettotuotot + nettopalkkiotuotot + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyritysten tuloksesta) x 100

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

Vahinkosuhde + liikeykulusuhde

Riskisuhde + toimintakulusuhde

Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset ja korvausten hoitokulut /

Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Liikeykulusuhde

Liikeykulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä /

Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua)

Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut /

Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

Toimintakulusuhde

Liikeykulut ja korvausten selvittelykulut /

Vakuutusmaksutuotot (netto) x 100

OP-Pohjola-ryhmän tulokset kehitys vuosineljänneksittäin

	2008			2009	
Milj. e	4–6	7–9	10–12	1–3	4–6
Korkotuotot	1 140	1 257	1 343	1 003	794
Korkokulut	844	952	1 026	716	512
Korkokate	296	305	316	287	282
Saamisten arvonalentumiset	7	18	31	29	46
Korkokate arvonalentumisten jäl- keen	289	287	285	258	235
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	89	96	72	69	120
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-7	-91	-49	-21	-8
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	107	100	102	130	121
Kaupankäynnin nettotuotot	1	-37	-30	28	26
Sijoitustoiminnan nettotuotot	13	10	-16	-8	0
Liiketoiminnan muut tuotot	23	22	25	25	27
Henkilöstökulut	158	130	158	163	163
Muut hallintokulut	81	72	97	80	76
Liiketoiminnan muut kulut	77	69	84	76	81
Palautukset omistajajäsenille	40	42	35	38	44
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	0	0	0	0
Kauden tulos ennen veroja	158	74	15	124	157
Tuloverot	44	28	45	61	20
Kauden voitto	114	46	-30	63	137
Muut laajan tuloksen erät					
Käyvän arvon rahaston muutos	-108	-133	-299	-40	217
Muuntoerot	0	0	0	0	0
Tuloverot	-28	-34	-78	-10	56
Kauden laaja tulos	34	-52	-251	34	298

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Käteiset varat	2 102	371		2 393
Saamiset luottolaitoksilta	2 199	632		2 450
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	1 646	5 294	-69	3 313
Johdannaissopimukset	1 357	892	52	1 470
Saamiset asiakkailta	52 384	48 453	8	51 708
Vahinkovakuutustoiminnan varat (Liite 16)	3 038	2 943	3	2 670
Henkivakuutustoiminnan varat (Liite 17)	5 418	6 005	-10	5 093
Sijoitusomaisuus	5 232	2 914	80	2 441
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	18	28	-35	17
Aineettomat hyödykkeet	1 200	1 227	-2	1 211
Aineelliset hyödykkeet	767	746	3	762
Muut varat	1 947	1 767	10	1 814
Verosaamiset	337	221	52	403
Varat yhteensä	77 643	71 493	9	75 746
 Velat luottolaitoksille	 1 960	 2 433	 -19	 693
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	423	887	-52	138
Johdannaissopimukset	1 419	959	48	1 565
Velat asiakkaille	36 750	34 259	7	37 082
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 477	2 409	3	2 238
Henkivakuutustoiminnan velat	5 626	5 859	-4	5 413
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat (Liite 18)	18 212	13 935	31	18 164
Varaukset ja muut velat	2 182	2 545	-14	2 393
Verovelat	1 002	900	11	971
Osuuspääoma	617	600	3	570
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 293	1 181	10	1 304
Velat yhteensä	71 961	65 967	9	70 531
 Oma pääoma				
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus				
Osake- ja osuuspääoma	356	358	-1	362
Käyvän arvon rahasto (Liite 19)	-424	-236	80	-556
Muut rahastot	2 605	2 375	10	2 375
Kertyneet voittovarot	3 146	3 029	4	3 034
Vähemmistön osuus	-	0	-100	0
Oma pääoma yhteensä	5 682	5 526	3	5 215
Velat ja oma pääoma yhteensä	77 643	71 493	9	75 746

Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Osake- ja osuus- pääoma	Käyvän arvon ra- hasto	Muut ra- hastot	Kertyneet voittovarot	Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2008	359	-10	2 235	3 052	3	5 638
Osakepääoman korotus	0	-	-	-	-	0
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	1	-	-	-	-	1
Rahastosiirrot	-	-	138	-138	-	-
Voitonjako	-	-	-	-77	-	-77
Kauden laaja tulos	-	-225	-	205	0	-21
Muut	-2	-	2	-12	-2	-15
Oma pääoma 30.6.2008	358	-236	2 375	3 029	0	5 526
Oma pääoma 1.1.2009	362	-556	2 375	3 034	-	5 215
Osakepääoman korotus	-	-	170	-	-	170
Osuuspääoman siirto omaan pääomaan	2	-	-	-	-	2
Rahastosiirrot	-	-	62	-62	-	-
Voitonjako	-	-	-	-31	-	-31
Kauden laaja tulos	-	132	-	201	-	332
Muut	-8	-	-1	3	-	-5
Oma pääoma 30.6.2009	356	-424	2 605	3 146	-	5 682

Rahavirtalaskelma

Milj. e	1-6/ 2009	1-6/ 2008
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	201	205
Oikaisut kauden voittoon	655	536
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 444	-6 082
Saamiset luottolaitoksilta	208	-374
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	1 626	-579
Johdannaissopimukset	-23	-46
Saamiset asiakkailta	-732	-3 476
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-327	-299
Henkivakuutustoiminnan varat	-354	-105
Sijoitusomaisuus	-2 702	-994
Muut varat	-140	-207
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 050	5 213
Velat luottolaitoksille	1 267	1 307
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	285	835
Johdannaissopimukset	-55	81
Velat asiakkaille	-332	3 036
Vahinkovakuutustoiminnan velat	87	82
Henkivakuutustoiminnan velat	-2	-93
Varaukset ja muut velat	-200	-34
Maksetut tuloverot	-102	-96
Saadut osingot	49	57
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-592	-167

Investointien rahavirta

Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-132	-18
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	201	34
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	0	-33
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennetty- nä	1	2
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-46	-53
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	-	2
B. Investointien rahavirta yhteensä	24	-67

Rahoituksen rahavirrat

Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	179	193
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-192	-54
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	27 658	13 439
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-27 599	-13 525
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	133	76
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-84	-45
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-52	-101
Palautukset omistajajäsenille	-3	0
Sijoitetun vapaan oman pääoman lisäykset	171	-
Muut	-	-

C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	210	-18
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-358	-252

Rahavarat tilikauden alussa	2 538	700
Rahavarat tilikauden lopussa	2 180	448

Saadut korot	1 870	2 110
Maksetut korot	-1 563	-1 570

Kauden voittoon tehdyt oikaisut**Erät joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut**

Saamisten arvonalentumiset	79	12
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	190	200
Henkivakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	139	126
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	59	35
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-10	-10
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	8	-7
Poistot	64	65
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	1	1
Muut	109	101

Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa

Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-1	-1
Osuuspääoman korot	12	14
Muut palautukset omistajajäsenille	3	-
Oikaisut yhteensä	655	536

Rahavarat

Käteiset varat	133	145
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	2 047	303
Yhteensä	2 180	448

Liitetiedot

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastus 1.1.–30.6.2009 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositarkastukset) mukaisesti, siten kuin EU on sen hyväksynyt.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet on kuvattu vuoden 2008 tilinpäätöksessä.

OP-Pohjola-ryhmä on ottanut vuonna 2009 käyttöön uudistetun IAS 1 –standardin. Laaja tuloslaskelma ja oman pääoman muutoslaskelma on esitetty standardin mukaisesti.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki tilinpäätöstiedotteen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovasta.

Yhteenveto tuloslaskelmaerien esittämisestä tilinpäätöksessä:

Korkokate	Korkoinstrumenttien saadut ja maksetut korot, jaksotettu nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus, korkojohdannaisten korot sekä arvomuutos käyvän arvon suojauksessa
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	Vakuutusmaksutulo, vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun muutos, sijoitustoiminnan tuotot, kulut (korot, osingot, realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot) ja arvonalentumiset
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	Vakuutusmaksutulo, vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun muutos, sijoitustoiminnan tuotot, kulut (korot, osingot, realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot) ja arvonalentumiset
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	Palkkiotuotot ja -kulut sekä epälikvideihin johdannaisiin liittyvän ns. Day 1 profiitin jaksotus
Kaupankäynnin nettotuotot	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutokset ilman kertyneitä korkoja, myyntivoitot ja -tappiot sekä osingot
Sijoitustoiminnan nettotuotot	Myytävikissä olevien rahoitusvarojen realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot, arvonalentumiset, osingot sekä sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset, myyntivoitot ja -tappiot, vuokrat ja muut kiinteistöihin liittyvät kulut
Liiketoiminnan muut tuotot	Muut liiketoiminnan tuotot
Henkilöstökulut	Palkat, palkkiot, eläkekulut, henkilösivukulut
Muut hallintokulut	Toimistokulut, atk-kulut, muut hallintokulut
Liiketoiminnan muut kulut	Poistot, vuokrat ja muut liiketoiminnan kulut

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

Liite 2. Korkokate

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Lainat ja saamiset	1 005	1 227	-18	2 723
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	55	26		73
Saamistodistukset	118	160	-26	381
Kaupankäynnin johdannaiset (netto)	19	6		-16
Velat luottolaitoksille	-6	-47		-86
Velat asiakkaille	-310	-459	-32	-1 010
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-277	-277	0	-844
Huonomman etuoikeuden velat	-20	-22	-8	-43
Pääomalainat	-8	-4		-11
Kaupankäynnin rahoitusvelat	-4	-7	-50	-19
Muut (netto)	6	7	-9	17
Korkokate ilman suojauslaskennan eriä	579	611	-5	1 166
Suojauslaskennan erät (netto)	-11	-44	-76	23
Korkokate	568	568	0	1 189

Liite 3. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Saamisten arvonalentumiset	92	20		73
Saamisten arvonalentumisten peruutukset	-25	-17	-51	-17
Suoritukset poistetuista saamisista	-4	-3	-54	-6
Ryhmäkohtaisten arvonalentumisten netto-muutos	12	8	56	8
Yhteensä	75	9		58

Liite 4. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	679	675	1	991
Jälleenvakuuttajien osuus	-44	-37	-19	-42
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-178	-198	10	-24
Jälleenvakuuttajien osuus	14	16	-13	-1
Yhteensä	471	456	3	923
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-303	-312	3	-602
Jälleenvakuuttajien osuus	4	8	-46	14
Korvausvastuun muutos	9	3		-30
Jälleenvakuuttajien osuus	3	-7		27
Yhteensä	-287	-309	7	-591
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	35	35	2	70
Myyntivoitoista, -tappioista ja realisoituneista arvonnmuutoksista				
Saamistodistuksista	-8	-10	18	-16
Osakkeista ja osuuksista	3	3	17	-27
Kiinteistöistä	0	3	-98	2

Muista	1	1	-3	-10
Realisoitumattomista arvonmuutoksista				
Saamistodistuksista	0	0		-4
Osakkeista ja osuuksista	-13	0		4
Kiinteistöistä	2	3	-54	3
Muista	0	1		1
Osingoista	6	15	-62	26
Muut	1	0		3
Yhteensä	27	51	-48	53
Diskonttauksen purkautuminen	-21	-21	-2	-42
Muut	0	0		2
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	189	178	6	345

Liite 5. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Vakuutusmaksutulo	307	408	-25	745
Jälleenvakuuttajien osuus	-11	-17	32	-28
Sijoitustoiminnan nettotuotot	144	-222		-816
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-253	-325	22	-645
Korvausvastuun muutos	-9	0		-47
Jälleenvakuuttajien osuus	3	1		3
Vastuuvelan muutos				
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-212	125		602
Jälleenvakuuttajien osuus	5	14	-66	25
Muut	-2	16		22
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-29	1		-139

Liite 6. Palkkiotuotot ja -kulut

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	72	55	32	102
Talletuksista	3	3	-7	5
Maksuliikkeestä	62	58	7	121
Arvopapereiden välityksestä	10	11	-2	20
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	4	2	94	4
Rahastoista	25	40	-37	67
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	25	25	-1	51
Vakuutusten välityksestä	50	40	25	63
Takauksista	10	6	64	14
Muista	21	24	-12	46
Yhteensä	283	263	7	494
Palkkiokulut				
Yhteensä	32	33	-3	61
Palkkiotuotot, netto	251	231	9	433

Liite 7. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	1-6/ 2009	1-6/ 2008	Muutos, %	1-12/ 2008
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	21	-13		-15
Osakkeista ja osuuksista	-3	0		-2
Johdannaisista	101	28		-26
Arvonmuutokset				
Saamistodistuksista	-9	-85	-90	-51
Osakkeista ja osuuksista	9	-7		-19
Johdannaisista	-72	14		-11
Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Lainoista ja muista saamisista	0	-		-
Osinkotuotot	0	1	-35	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	6	6	-5	-1
Yhteensä	54	-57		-125

Liite 8. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/ 2009	1-6/ 2008	Muutos, %	1-12/ 2008
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	0	0	-95	-5
Osakkeista ja osuuksista	-5	3		1
Muista	-	-		-
Osinkotuotot	8	10	-21	12
Arvonalentumistappiot	-12	0		-6
Yhteensä	-9	13		3
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotoista	24	25	-5	49
Vastike- ja hoitokuluista	-15	-15	-2	-29
Arvonmuutoksista, myyntivoitoista ja -tappioista	-8	7		2
Muista	0	0	-38	1
Yhteensä	2	18	-91	22
Muut	0	-		-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-8	31		25

Liite 9. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	1-6/ 2009	1-6/ 2008	Muutos, %	1-12/ 2008
Tuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	7	6	8	12
Muut	46	40	14	81
Yhteensä	52	46	13	93

Liite 10. Henkilöstökulut

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Palkat ja palkkiot	277	265	4	512
Eläkekulut	33	31	9	55
Muut henkilösivukulut	16	15	13	31
Yhteensä	327	310	5	598

Liite 11. Muut hallintokulut

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Toimistokulut	33	23	43	47
IT-kulut	50	50	0	110
Yhteyskulut	18	19	-7	38
Markkinointikulut	26	31	-16	61
Muut hallinnon kulut	29	35	-15	71
Yhteensä	156	158	-1	328

Liite 12. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	36	36	2	74
Poistot	64	65	0	134
Muut	56	59	-5	104
Yhteensä	157	159	-1	312

Liite 13. Palautukset omistajajäsenille

Milj. e	1–6/ 2009	1–6/ 2008	Muutos, %	1–12/ 2008
Bonukset	70	64	10	132
Osuuspääoman korot	12	14	-10	22
Yhteensä	82	77	6	154

Liite 14. Taseen luokittelu

Milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat*	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Varat						
Käteiset varat ja keskuspankkitalletukset	2 102	-	-	-	-	2 102
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	2 199	-	-	-	-	2 199
Johdannaissopimukset	-	-	1 177	-	180	1 357
Saamiset asiakkailta	52 384	-	-	-	-	52 384
Vahinkovakuutustoiminnan varat**	830	-	89	2 119	-	3 038
Henkivakuutustoiminnan varat***	497	-	2 143	2 778	-	5 418
Saamistodistukset	-	1 157	1 597	3 285	-	6 039
Osakkeet ja osuudet	-	-	49	330	-	379
Muut saamiset	4 268	-	461	-	-	4 729
Yhteensä 30.6.2009	62 280	1 157	5 515	8 512	180	77 643
Yhteensä 30.6.2008	54 554	101	8 436	8 348	54	71 493
Yhteensä 31.12.2008	62 545	1 198	6 661	5 224	117	75 746

Milj. e			Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat****	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat						
Velat luottolaitoksille	-	-	-	1 960	-	1 960
Kaupankäynnin rahoitusvelat (pl. johdannaiset)	-	-	423	-	-	423
Johdannaissopimukset	-	-	1 258	-	161	1 419
Velat asiakkaille	-	-	-	36 750	-	36 750
Vahinkovakuutustoiminnan velat	-	-	-	2 477	-	2 477
Henkivakuutustoiminnan velat	-	-	1 807	3 819	-	5 626
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	-	18 212	-	18 212
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	-	1 293	-	1 293
Muut velat	-	-	-	3 801	-	3 801
Yhteensä 30.6.2009	-	-	3 488	68 312	161	71 961
Yhteensä 30.6.2008	-	-	3 769	62 073	125	65 967
Yhteensä 31.12.2008	-	-	3 145	67 257	129	70 531

*Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset sekä sijoituskiinteistöt.

**Vahinkovakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 16.

*** Henkivakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 17.

****Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan tasearvon.

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli kesäkuun lopussa n. 19 milj. e kirjanpitoarvoa alhaisempi. Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat olennaisesti kirjanpitoarvoja alhaisemmat, mutta luotettavien käypien arvojen määrittäminen nykyisessä markkinatilanteessa on vaikeaa.

Liite 15. Uudelleen luokitellut saamistodistukset

Seuraavassa taulukossa uudelleen luokitellut saamistodistukset on esitetty kirjanpitoarvoina ja käypinä arvoina.

	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Efektiivinen korkotaso	Luottoriskistä johtuvat ar- vonalentumiset
30.6.2009, milj. e				
Lainat ja saamiset	3 126	2 992	5,6	22
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	868	792	4,5	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	58	58	5,1	-
Yhteensä	4 052	3 842		22
31.12.2008, milj. e				
Lainat ja saamiset	3 611	3 440	5,4	10
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	946	864	4,5	-
Myytavissä olevat rahoitusvarat	55	55	5,1	-
Yhteensä	4 612	4 358		10

Mikäli uudelleen luokittelua ei olisi tehty ja saamistodistukset olisi arvostettu käypiä arvoja käyttäen:

	1.1.2009–30.6.2009		31.12.2008	
Milj. e	Tulos- laskelma	Käyvän arvon rahasto	Tulos- laskelma	Käyvän arvon rahasto
Pankkitoiminta	-3	-2	-21	-10
Vahinkovakuutustoiminta	2	13	-	-24
Henkivakuutustoiminta	6	5	0	-26
Konsernitoiminnot	0	18	-162	-15
Yhteensä	5	34	-183	-75

Uudelleen luokitelluista saamistodistuksista kertyneet korot olivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä yhteensä 81,7 milj. e

Nimellisarvon ja hankinta-arvon välisenä hintaerona korkokatteeseen jaksotettiin yhteensä 15,8 milj. e

Saamistodistuksista kirjatut arvonalentumiset olivat 21 miljoonaa euroa.

Korkoriski oli suojattu johdannaisilla, joihin sovellettiin suojauslaskentaa 1.10.2008 alkaen.

Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	384	79		419
Osakkeet ja osuudet	321	525	-39	318
Kiinteistöt	82	83	-1	81
Saamistodistukset	1 288	1 414	-9	1 075
Muut	516	422	22	422
Yhteensä	2 592	2 521	3	2 316
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	29	26	12	33
Muut				
Ensivakuutustoiminta	280	289	-3	218
Jälleenvakuutustoiminta	129	99	30	100
Rahat ja pankkisaamiset	8	8	8	4
Yhteensä	446	421	6	355
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 038	2 943	3	2 670

Liite 17. Henkivakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	434	55		422
Osakkeet ja osuudet	2 291	2 625	-13	2 259
Kiinteistöt	123	123	0	123
Saamistodistukset	659	1 047	-37	550
Muut	0	0	-41	0
Yhteensä	3 507	3 850	-9	3 354
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	1 848	2 095	-12	1 614
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	24	24	-1	23
Muut				
Ensivakuutustoiminta	3	8	-66	20
Jälleenvakuutustoiminta	43	27	59	38
Rahat ja pankkisaamiset	-7	0		44
Yhteensä	63	60	4	125
Henkivakuutustoiminnan varat	5 418	6 005	-10	5 093

Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Joukkovelkakirjalainat	7 723	7 651	1	7 654
Sijoitustodistukset, yritystodistukset ja ecp:t	10 462	6 157	70	10 322
Muut	27	126	-78	188
Yhteensä	18 212	13 935	31	18 164

Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Saamistodistukset	-38	-108	-65	-84
Osakkeet ja osuudet	-387	-128		-472
Yhteensä	-424	-236	80	-556

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta. Käyvän arvon rahastosta kirjataan tulosvaikutteisesti ne arvonne muutokset, jotka johdon harkinnan mukaan täyttävät edellytykset arvonalennuksille.

Muut liitetiedot**Liite 20. Annetut vakuudet**

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut				
Kiinnitykset	1	1	0	1
Pantit	4 133	3 182	30	4 135
Muut	421	388	8	400
Annetut vakuudet yhteensä	4 554	3 571	28	4 536

Liite 21. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.6.2009	30.6.2008	Muutos, %	31.12.2008
Takaukset	1 446	721		1 241
Takuuvastuut	1 663	1 905	-13	1 794
Pantit	1	1	-43	1
Luottolupaukset	8 303	8 235	1	7 686
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	115	172	-33	177
Muut	582	570	2	485
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	12 109	11 604	4	11 384

Liite 22. Johdannaispimukset

Milj. e	30.6.2009				Käyvät arvot	
	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksuaika				Varat	Velat
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä		
Korkojohdannaiset	26 488	44 929	10 248	81 665	1 235	1 201
Valuuttajohdannaiset	12 718	1 714	660	15 093	161	419
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	160	702	31	893	39	0
Luottojohdannaiset	108	167	-	275	3	13
Muut johdannaiset	3 982	131	-	4 113	1	26
Johdannaiset yhteensä	43 456	47 643	10 939	102 038	1 440	1 659

Milj. e	30.6.2008				Käyvät arvot	
	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksuaika				Varat	Velat
	Alle 1 v	1-5 v	Yli 5 v	Yhteensä		
Korkojohdannaiset	46 132	38 210	10 313	94 655	676	683
Valuuttajohdannaiset	13 369	1 490	1 002	15 861	142	456
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	27	317	83	427	36	-
Luottojohdannaiset	157	205	20	383	3	5
Muut johdannaiset	-	16	-	16	3	-
Johdannaiset yhteensä	59 685	40 239	11 418	111 342	861	1 143

Liite 23. Liiketapahtumat lähipiiriin kanssa

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OPK:n johtokunnan puheenjohtaja), OP-Keskus osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Johdolle myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

30.6.2009

Milj. e	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut
Luotot	97	11	-
Muut saamiset	0	0	0
Talletukset	3	11	48
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	0	0	0
Osinkotuotot	1	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset kauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	0	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	3	-
Tulospalkat	-	-	-
Lähipiirin omistamien			
Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	128 387	5 784 097
Osuuksien lukumäärä	-	5 011	-

30.6.2008

Milj. e	Osakkuus- yhtiöt	Hallinto- henkilöt	Muut
Luotot	104	4	-
Muut saamiset	0	0	0
Talletukset	32	9	27
Muut velat	-	-	-
Korkotuotot	0	0	-
Korkokulut	1	0	0
Osinkotuotot	1	-	-
Palkkiotuotot	0	0	0
Palkkiokulut	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset	-	-	-
Luottojen arvonalentumiset kauden päättyessä	-	-	-
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Takaukset	-	-	-
Peruuttamattomat sitoumukset	-	-	-
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	-	0	-
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat			
Palkat ja palkkiot	-	2	-
Tulospalkat	-	-	-
Lähipiirin omistamien			
Osakeoptioiden lukumäärä	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä	-	99 144	3 680 793
Osuuksien lukumäärä	-	5 509	-

Pohjola Pankki Oyj julkaisee oman osavuositiedotuksensa.

Osavuositiedotus yhdeksältä kuukaudelta julkistetaan 5.11.2009.

Helsingissä 6. päivänä elokuuta 2009

OP-Keskus osk
Johtokunta

OP-Keskus osk

Carina Geber-Teir
Viestintäjohtaja

LISÄTIEDOT

Pääjohtaja Reijo Karhinen, puh. 010 252 4500

Toimitusjohtaja Tony Vepsäläinen, puh. 010 252 4020

Talousjohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433

Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

JAKELU

NASDAQ OMX Helsinki Oy

LSE London Stock Exchange

SWX Swiss Exchange

Keskeiset tiedotusvälineet